

Україна

Кобзарство Джерела свідчать, що ще за часів Київської Русі існували співці, які виконували твори на історичні теми. У «Слові о полку Ігоревім» зображується легендарний Боян, що «співав славу» воїнам-князям. У Київському літописі під 1137 р. згадується співець Мануйло, а у Волинському літописі від 1241 р. - Митус. Отже, це наші пракобзарі. А кобзарі часів козаччини - прями їх спадкоємці.

Охоронцями бойової слави України вважав кобзарів Микола Васильович Гоголь. Кобзарі часів Запорізької Січі часто були не тільки охоронцями, але й творцями цієї слави. Сьогодні відомо не так вже й багато про народних співців-запорожців. Багатьох з них віддавали у навчання до старих кобзарів ще хлопцями. Засвоївши науку, вони перебували на Січі як звичайні козаки, брали участь у морських та сухопутних походах, займалися промислами. У вільний час кобзарі співали для своїх побратимів пісень, розповідаючи про тяжкий та одночасно героїчний шлях народу. Дехто приходив до кобзи, підірвавши здоров'я, а найчастіше, втративши зір під час військових походів. Ось трагічна історія одного з багатьох запорізьких кобзарів - Грицька. Ще молодим козаком разом зі своїми товаришами потрапив він у полон до турків. Згодом ті призначили його пильнувати за іншими полоненими. Але Грицько замість того, щоб охороняти полонених, дав їм турецький одяг і сприяв утечі. Жорстокою була кара хазяїв: козакові було виколото очі. Незважаючи на всі перешкоди, Грицько повернувся на Україну і став кобзарем.

Кобзарі піднімали дух козаків, кликали їх до перемоги у боротьбі з ворогами свого народу. Зрячі кобзарі брали безпосередню участь у битвах. Чимало з них загинуло під час придушення селянсько-козацьких повстань, зокрема оспіваної Т.Г. Шевченком Коліївщини. У відомій історикам «Коденській книзі» - сумному мартиролозі замучених шляхтою повстанців 1768 року - значаться і три кобзарі: Прокіп Скряга, Василь Варченко та Петро Соковий.

Про що ж співали кобзарі, за що любили їх козаки та селяни? Героїчний епос українського народу був одночасно і трагічним. Війна з турками і татарами, сумна доля невільників, українських бранців та бранок - ось теми багатьох дум та історичних пісень, зокрема, таких, як «Маруся Богуславка», «Втеча трьох братів з Азова, з турецької неволі» і деяких інших. Особливо багато дум та народних пісень присвячено подіям визвольної війни українського народу (1648-1654 рр.).

Кобзарі по всій Україні оспівували образи Богдана Хмельницького, його сподвижників Івана Богуна, полковника Морозенка та інших народних героїв. Ось назви тільки деяких з пісень, що належать до циклу про визвольну війну: «Чи не той то хміль», «Хмельницький та Барабаш», «Хмельницький і Василій молдавський», «Іван Богун», «Ой

Морозе, Морозенку, ти славний козаче», «Перемога під Корсунем». В одній з таких пісень, складених у 1648 р., співалось:

Висипався хміль з міха
І наробив ляхам лиха,
Показав їм розуму,
Вивернув дідчу думу,
До жовтої водиці
Наклав їм дуже хмельниці -
Не могли на ногах стояти,
Воліли утікати.

Так образно розповідали народні співці про перші перемоги Богдана Хмельницького над військовими силами Речі Посполитої.

Багато пісень складено кобзарями й про тяжку, нужденну долю українського народу. Бідний козак - козак-нетяга, козак-голота - це один з найулюбленіших персонажів у кобзарських піснях та думах, саме він був у народних очах уособленням усього найкращого, що було в козацтві: хоробрості, чесності, відданості Батьківщині. Ось характерний уривок з думи «Козак Голота»:

Ой полем, полем килиїмським,
То шляхом битим ординським.
Ой там гуляв козак Голота,
Не боїться ні огня, ні меча,
ні третього болота. середні

Не треба забувати, що кобзарі-запорожці - це не тільки носії народної пам'яті, це ще й музична культура України. Звичайно, набір інструментів, які користувалися популярністю в народі, не обмежувався тільки кобзою. В пошані була також ліра, сопілка, скрипка, цимбали та ін.

[У разкозворднатая матеріалів цього сайту активне посилання на сайт оброблякове](#)